

รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.๓)

รายวิชา ๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา ห้องเรียนวัดไชยวัฒนาราม คณะพุทธศาสตร์

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา

๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา

๐๐๐ ๑๕๘ (History of Buddhism)

๒. จำนวนหน่วยกิต

๒ หน่วยกิต (๒-๐-๔)

๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาธุรัฐประศาสนศาสตร์

๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

พระมหาญาณภัทร อติพโล

๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน

ภาคการศึกษาที่ ๑ / ชั้นปีที่ ๑

๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite)

-

๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites)

-

๘. สถานที่เรียน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องเรียนวัดไชยวัฒนาราม

๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความสำคัญ และลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา มีความรู้ความเข้าใจการแยกนิกายข่ายตัวของพระพุทธศาสนาเข้าไปในนานาประเทศ มีความรู้ความเข้าใจอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมในประเทศไทย รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจสามารถอธิบายการเกิดองค์การหรือกระบวนการใหม่ๆ ในวงการพระพุทธศาสนาได้

๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

- ๒.๑ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามมาตรฐาน สกอ.
- ๒.๒ เพื่อให้มีเนื้อหาสาระและความทันสมัยมากยิ่งขึ้น
- ๒.๓ เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน
- ๒.๔ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และปรัชญาการศึกษาของมหาวิทยาลัย

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญและลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา การแยกนิกายของพระพุทธศาสนา การขยายตัวของพระพุทธศาสนาเข้าไปในนานาประเทศ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมในประเทศไทย รวมทั้งศึกษาขบวนการและองค์การใหม่ๆ ในวงการพระพุทธศาสนาอย่างคืบไปและอนาคต

๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๓๒ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนิสิตเฉพาะราย	ไม่มีการฝึกปฏิบัติงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง ๔ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล

- อาจารย์ประจำรายวิชา ประจำเวลาให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล
- อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล หรือ ยกกลุ่มตามความต้องการ ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (เฉพาะรายที่ต้องการ)

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิต

๑. คุณธรรม จริยธรรม

๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรมเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างราบรื่น และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยผู้สอนต้องพยายามสอดแทรกเรื่องที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้นิสิตสามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกับการศึกษาประวัติพุทธศาสนา โดยมีคุณธรรมจริยธรรมตามคุณสมบัติของหลักสูตรดังนี้

- (๑) ตระหนักรู้คุณค่าของพระพุทธศาสนาต่อสังคมโลก
- (๒) มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม
- (๓) เกิดความรู้สึกปริบปริบในฐานะเป็นพุทธศาสนายาท
- (๔) เกิดศรัทธาเชื่อมั่นหลักพุทธธรรมนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
- (๕) เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรและสังคม

๑.๒ วิธีการสอน

- การอธิบาย
- การอภิปราย
- การศึกษาค้นคว้ารายบุคคลหรือกลุ่ม
- การนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า
- การใช้สื่อประกอบการสอน

๑.๓ วิธีการประเมินผล

- พฤติกรรมการเข้าเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามขอบเขตที่ให้และตรงเวลา
- มีการอ้างอิงเอกสารที่ได้นำมาทำรายงาน อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- ประเมินผลการนำเสนอรายงานที่มีมอบหมาย

๒. ความรู้

๒.๑ ความรู้ที่ต้องได้รับ

นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ความสำคัญ และลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา มีความรู้ความเข้าใจการแยกนิกายขยายตัวของพระพุทธศาสนาเข้าไปในนานาประเทศ มีความรู้ความเข้าใจอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมในประเทศไทย และความรู้ความเข้าใจสามารถอธิบายการเกิดองค์การหรือกระบวนการใหม่ๆ ในวงการพระพุทธศาสนาได้

๒.๒ วิธีการสอน

บรรยาย อภิปราย การทำงานกลุ่ม การนำเสนอรายงาน และมอบหมายให้ค้นคว้าหาบทความ ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาสรุปและนำเสนอ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์สำคัญ

๒.๓ วิธีการประเมินผล

- ทดสอบย่อย สอบกลางภาค สอบปลายภาค ด้วยข้อสอบที่เน้นการวัดหลักการและทฤษฎี
- นำเสนอสรุปการอ่านจากการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

๓. ทักษะทางปัญญา

๓.๑ ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีการคิดอย่างเป็นระบบ มีการวิเคราะห์ เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา ทางสังคม

๓.๒ วิธีการสอน

- การมอบหมายให้นิสิตทำศึกษาค้นคว้า และนำเสนอผลการศึกษา
- อภิปรายกลุ่ม

๓.๓ วิธีการประเมินผล

สอบกลางภาคและปลายภาค โดยเน้นข้อสอบที่มีการวิเคราะห์สถานการณ์ พระพุทธศาสนาในปัจจุบัน

๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๔.๑ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

- พัฒนาทักษะในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกัน
- พัฒนาความเป็นผู้นำและผู้ตามในการทำงานเป็นทีม
- พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายให้ครบถ้วนตามกำหนดเวลา

๔.๒ วิธีการสอน

- จัดกิจกรรมกลุ่มในการวิเคราะห์กรณีศึกษา
- มอบหมายงานรายกลุ่ม และรายบุคคล หรือ อ่านบทความที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา
- การนำเสนอรายงาน

๔.๓ วิธีการประเมินผล

- ประเมินตนเอง และเพื่อน ด้วยแบบฟอร์มที่กำหนด
- รายงานที่นำเสนอ พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม
- รายงานการศึกษาด้วยตนเอง

๔. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๔.๑ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

- พัฒนาทักษะในการสื่อสารทั้งการพูด การฟัง การเขียน โดยการทำรายงาน และนำเสนอในชั้นเรียน
- พัฒนาทักษะในการสืบค้น ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต
- ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร เช่น การส่งงานทางอีเมล การสร้างห้องแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ
- ทักษะในการนำเสนอรายงานโดยใช้รูปแบบ เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม

๔.๒ วิธีการสอน

- มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จาก website สื่อการสอน e-learning และทำรายงาน โดยเน้นที่มาข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
- นำเสนอโดยใช้รูปแบบและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

๔.๓ วิธีการประเมินผล

- การจัดทำรายงาน และนำเสนอด้วยสื่อเทคโนโลยี
- การมีส่วนร่วมในการอภิปรายและวิธีการอภิปราย

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑-๒	บทที่ ๑ การอุบัติขึ้นและลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา -สังคมชุมพูทวีปก่อนพุทธกาล -การอุบัติขึ้นและพัฒนาการแห่งพระพุทธศาสนา -ความสำคัญและลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา -สรุปท้ายบท -คำถามท้ายบท	๔	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ	พระมหาญาณภัทร อติพโล
๓	บทที่ ๒ พระพุทธศาสนาในพุทธศตวรรษที่ ๑ -แนวคิดการจัดหมวดหมู่พระธรรมวินัยสมัยพุทธกาล -การกล่าวจั่งเจ็บพระธรรมวินัยของพระสุกี้ทะ	๒	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ	พระมหาญาณภัทร อติพโล

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	-การสังคายนาครังที่ ๑ -ผลการทำสังคายนาครังที่ ๑ -สรุปท้ายบท -คำานาท้ายบท			
๔	บทที่ ๓ พระพุทธศาสนาในพุทธศตวรรษที่ ๒ -สาเหตุของการสังคายนาครังที่ ๒ -เหตุการณ์สำคัญก่อนการสังคายนาครังที่ ๒ -ผลของการสังคายนาครังที่ ๒ -การแยกนิกายในพระพุทธศาสนา -สรุปการทำสังคายนาครังที่ ๒ -สรุปท้ายบท -คำานาท้ายบท	๒	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ	พระมหาญาณภัทร อติพโล
๕	บทที่ ๔ พระพุทธศาสนาในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช -พระเจ้าอโศกมหาราชกับพระพุทธศาสนา -สาเหตุของการสังคายนาครังที่ ๓ -เหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับการทำสังคายนาครังที่ ๓ -ผลของการทำสังคายนาครังที่ ๓ -สรุปการทำสังคายนาครังที่ ๓ -สรุปท้ายบท -คำานาท้ายบท	๒	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ	พระมหาญาณภัทร อติพโล
๖	บทที่ ๕ พระพุทธศาสนาในสมัยพระเจ้ามิลินท -พระเจ้ามิลินทกับพระพุทธศาสนา -ประวัติพระนาคเสน -การบุจชา วิสัชนาะระหว่างพระเจ้ามิลินทกับพระนาคเสน -ความเป็นมาเกี่ยวกับพระพุทธรูป -สรุปท้ายบท	๒	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ	พระมหาญาณภัทร อติพโล

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	-คำถາມทääຍບທ			
๗	บทที่ ๖ พัฒนาการของพระพุทธศาสนาในมหายาน -กำเนิดและพัฒนาการของพระพุทธศาสนาในมหายาน -สาเหตุให้เกิดพระพุทธศาสนาในมหายาน -ความแตกต่างระหว่างพระพุทธศาสนาเดร瓦ทและมหายาน -สรุปทääຍບທ -คำถາມทääຍບທ	๒	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ	พระมหาญาณภัทร อติพโล
๘	สอบกลางภาค	๒	ข้อสอบวัดผล	
๙	บทที่ ๗ พระพุทธศาสนาในเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ -พระพุทธศาสนาในประเทศไทย -พระพุทธศาสนาในประเทศไทย -พระพุทธศาสนาในประเทศไทยกัมพูชา -พระพุทธศาสนาในประเทศไทยลาว -พระพุทธศาสนาในประเทศไทย -สรุปทääຍບທ -คำถາມทääຍບທ	๒	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ	พระมหาญาณภัทร อติพโล
๑๐-๑๑	บทที่ ๘ พระพุทธศาสนาในเอเชียตะวันออกไกล -พระพุทธศาสนาในประเทศไทย -พระพุทธศาสนาในประเทศไทย -พระพุทธศาสนาในประเทศไทยญี่ปุ่น -พระพุทธศาสนาในประเทศไทยมองโกล -พระพุทธศาสนาในประเทศไทยอุซเบกิสถาน	๔	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ	พระมหาญาณภัทร อติพโล

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	- พระพุทธศาสนาในประเทศไทย - สรุปท้ายบท - คำถาบทท้ายบท			
๑๒-๑๓	บทที่ ๙ พระพุทธศาสนาในยุโรป-อเมริกา - พระพุทธศาสนาในทวีปยุโรป - พระพุทธศาสนาในทวีปอเมริกา บทที่ ๑๐ พระพุทธศาสนาในประเทศไทย - การเข้ามาของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย - พระพุทธศาสนาในสมัยสุโขทัย ล้านนา อุบลราชธานี กรุงรัตนโกสินทร์ - แนวโน้มพระพุทธศาสนาในอนาคต - สรุปท้ายบท - คำถาบทท้ายบท	๔	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ	พระมหาญาณภัทร อติพโล
๑๔	บทที่ ๑๑ ขบวนการและองค์การใหม่ๆ ทางพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน - สำนักสวนโมกพาราม - สำนักสันติอโศก - สำนักวัดพระธรรมกาย - สำนักวัดหนองป่าพง - สำนักสงฆ์ถ้าระบบออก - สรุปท้ายบท - คำถาบทท้ายบท	๒	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ	พระมหาญาณภัทร อติพโล
๑๕	- นิสิตนำเสนอผลงานที่ได้รับมอบหมาย จากอาจารย์ประจำวิชา - ประเมิน/สรุปองค์ความรู้ประจำวิชา	๒	นำเสนอผลงาน Conference/ Evaluation/ Improvement/ Development	พระมหาญาณภัทร อติพโล
๑๖	สอบปลายภาค	๒		

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ที่	ผลการเรียนรู้*	วิธีการประเมิน	สัดสาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
๑	๑.๑, ๒.๑, ๓.๑	สอบปลายภาค	๑๖	๖๐%
๒	๑.๑, ๑.๖, ๑.๗, ๒.๑, ๒.๕-๒.๖, ๓.๒, ๔.๑- ๔.๖, ๕.๓- ๕.๔	การนำเสนอรายงาน การทำงานกลุ่มและผลงาน การอ่านและสรุปบทความ การส่งงานตามที่มีขอบหมาย	ตลอดภาค การศึกษา	๓๐%
๓	๑.๑-๑.๗, ๓.๑	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม ภารกิจ เสนอความคิดเห็นในชั้น เรียน	ตลอดภาคการศึกษา	๑๐%

หมวดที่ ๖ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. เอกสารและตำราหลัก

คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ประวัติพะพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

ไม่มี

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

ทรงวิทย์ แก้วศรี. ประวัติศาสตร์พะพุทธศาสนา เล่ม ๑๕ พะพุทธศาสนาในอังกฤษและเยอรมัน.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๐.

----- ประวัติศาสตร์พะพุทธศาสนา เล่ม ๑๕ พะพุทธศาสนาในสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๓๐.

บรรจง โสดาดี. การใช้ตระกูลในวิธีสอนของพระโพธิญาณเถระ (ชา สุกทโต). เชียงใหม่ : วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๖.

พระโพธิญาณเถระ (ชา สุกทโต). อุปัลวนี. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภा, ๒๕๔๔.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปญตโต). พระมโนะท้อนสภาพโซของ การศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม,
๒๕๔๕.

สัญญา ปริยัติพงษ์. ประวัติพะพุทธศาสนา ๑. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องเรียนวัด
พุทธบาทเขากระโดง, ๒๕๔๗.

สุชาติ วงศ์. ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา จากอดีต สู่ปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภาพและสถาบันลือธรรม,
๒๕๔๙.

เสถียร โพธินันทน. ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ ๔, กรุงเทพมหานคร : สร้างสรรค์บุค, ๒๕๔๔.
อุทัย ธรรมสาโร (แปลและเรียบเรียง). พระพุทธศาสนาในยุโรปและสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพมหานคร : โพธิ์สามต้น
การพิมพ์, ๒๕๑๘.

Message from VIPs. Published The Joint International Organizing Committee for the Third
International Conference on the United Nations Day of Vesak. Bangkok :
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Press, Thailand, 2006.

Phra Thepsophon. (Prayoon Mererk). International Recognition of the Day of Vesak.
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Press, Thailand, 2003.

Phra Thepsophon. (Prayoon Dhmmacitto). 250th Anniversary of Syamvamsa in Sri Lanka.
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Press, Thailand, 2003.

Sir. Edwin Arnold. Light of Asia. แปลโดยพระอุบลีคุณปมาจารย์ (สิริจนท์), กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหามหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต

การประเมินประสิทธิผลในรายวิชานี้ ที่จัดทำโดยนิสิต ได้จัดกิจกรรมในการนำแนวคิดและความเห็นจากนิสิต
ได้ดังนี้

- การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
- การสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของผู้เรียน
- แบบประเมินผู้สอน และแบบประเมินรายวิชา
- ขอเสนอแนะผ่านเว็บบอร์ด ที่อาจารย์ผู้สอนได้จัดทำเป็นช่องทางการสื่อสารกับนิสิต

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินการสอน ได้มีกลยุทธ์ ดังนี้

- การสังเกตการณ์สอนของผู้ร่วมทีมการสอน
- ผลการสอบ
- การทวนสอบผลประเมินการเรียนรู้

๓. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๒ จึงมีการปรับปรุงการสอน โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง
และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

- สัมมนาการจัดการเรียนการสอน
- การวิจัยในและนอกชั้นเรียน

๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา

ในระหว่างกระบวนการสอนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ในรายหัวข้อ ตามที่คาดหวังจากการเรียนรู้ในวิชา ได้จาก การสอบตามนิสิต หรือการสุ่มตรวจผลงานของนิสิต รวมถึงพิจารณาจากผลการทดสอบย่อย และหลังการออกผลการเรียนรายวิชา มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์โดยรวมในวิชาได้ดังนี้

- การทวนสอบการให้คะแนนจากการสุ่มตรวจผลงานของนิสิตโดยอาจารย์อื่น หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำหลักสูตร
- มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบ ข้อสอบ รายงาน วิธีการให้คะแนนสอบ และการให้คะแนนพฤติกรรม

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

- ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ตามข้อ ๔
- เปลี่ยนหรือสลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นิสิตมีมุ่งมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้นี้กับปัญหาที่มาจากการวิจัยของอาจารย์หรืออุตสาหกรรมต่าง ๆ